

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Факультет психології

«Затверджено»

На засіданні Приймальної комісії
НПУ імені М. П. Драгоманова
Протокол № 4 від «13» травня 2022 р.
Голова Приймальної комісії
_____ Андрющенко В. П.

«Рекомендовано»

Вченою радою факультету психології
Протокол № 11 від «02» травня 2022 р.
Голова Вченої ради
_____ / _____ Булах І.С.
підпис ПІБ

Програма вступного фахового випробування

З ПСИХОЛОГІЇ

*для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства, при вступі на навчання для
здобуття ступеня **магістра психології**
на базі здобутого освітнього ступеня бакалавра психології
освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста*

галузь знань _____ **05 Соціальні та поведінкові науки** _____
(шифр, назва)

спеціальність _____ **053 Психологія** _____
(шифр, назва)

Освітньо-наукові програми _ **«Теорія та практика наукової психології.»**
(назва)

Освітньо-професійні програми **_1_ Психологія_**
(вибіркові блоки: Соціальна та сімейна психологія;
Психосоматика та психологія здоров'я; Політична
психологія. Коучинг)

2 Психологічне консультування_
(назва)

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Побудова національної системи освіти України передбачає новий підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців, основним критерієм якої виступає рівень компетентності випускників, раціональне поєднання їх теоретичних знань з вмінням застосовувати їх на практиці.

Головним завданням вступного фахового випробування для вступників спеціальності «Психологія» на освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр» є перевірка відповідності рівня підготовки майбутніх фахівців Галузевому стандарту вищої освіти за спеціальністю «Психологія». Державна атестація є свідченням готовності особи, яка на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» здобула базову вищу освіту, спеціальні вміння та знання, достатні для виконання завдань професійної діяльності.

Програма фахового випробування покликана перевірити рівень фахової компетентності майбутнього практичного психолога, що відповідає його освітньо-кваліфікаційній характеристиці. Вона сприяє виявленню рівня фундаментальної та спеціальної підготовки майбутнього фахівця ОС «магістр».

Сучасна підготовка фахівців з психології як галузі теоретичних досліджень та розробки і впровадження практичних психотехнологій і психотехнік у роботі в системі «людина – людина» ґрунтується на інтеграції навчальних планів та програм, які спрямовані на забезпечення високої ефективності. Досить актуальним виступає дотримання співвідношення в процесі підготовки майбутніх психологів теоретичного компоненту, що проявляється у формуванні знань, умінь та навичок та практичного, який є досить складним у визначенні його структурного наповнення. Практична підготовка вимагає сформованості не тільки вмінь та навичок у співвідношенні з отриманими теоретичними знаннями, але й сформованості особистісних якостей (професійного мислення, професійної самосвідомості, професійної компетентності та ін.) та наявності професійних здібностей до впровадження практичної діяльності психолога.

Отримання магістерського ступеня з психології вимагає від абітурієнта знань з таких основних дисциплін як «Загальна психологія», «Вікова та педагогічна психологія», «Соціальна психологія», «Психодіагностика», «Основи психоконсультації та психокорекції» та «Основи психотерапії». Попередні кваліфікаційні рівні, зокрема «Бакалавр», мають чітко визначену систему сформованості теоретичних знань та практично зорієнтованих вмінь і навичок з означених курсів, які є основними і фундаментальними у підготовці фахівців в усіх вищих навчальних закладах України.

Об'єктом оцінювання мають бути структурні компоненти навчальної діяльності, а саме: змістовий компонент – знання про об'єкт вивчення (уявлення, поняття, явища тощо, в т.ч. про правила, засоби його перетворення, вимоги до результату; складові та послідовність виконання завдання як одиниці навчальної діяльності і т.д.). Обсяг знань визначений навчальними програмами, державними стандартами; операційно-організаційний компонент – дії, способи дій (вміння, навички).

2. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТА НА ВСТУПНОМУ ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ (ТІЛЬКИ ДЛЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ)

Фахове вступне випробування відбувається у формі усної відповіді в очному чи дистанційному форматах.

Фахове вступне випробування проводиться на основі білетів (комплект складається з 42 білетів), які складаються із трьох питань, що включають дисципліни фахового спрямування. Кожен абітурієнт отримує індивідуальний білет, який автоматично формується системою Moodle.

(ТІЛЬКИ ДЛЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ)

<i>За шкалою університету</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта</i>	
		<i>на питання теоретичного змісту</i>	<i>на питання практичного змісту</i>
0-99 балів	Низький	виставляється у разі уривчастості відповідей на запитання або відсутності відповідей на всі тестові завдання співбесіди. Абітурієнт не усвідомлює змісту питання білету, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Наявна повна відсутність уміння міркувати. Абітурієнт демонструє суто поверхове та формальне знайомство з науковою літературою, знання класичних та сучасних теорій є досить уривчастим. Логіка викладання відповідей і послідовність відсутня. Абітурієнт допускає значні помилки при використанні наукової термінології.	у абітурієнта недостатньо розвинуті логічні та аналітичні уміння, уміння узагальнення.
100-139 балів	Задовільний	виставляється при неповній відповіді на зазначені питання. Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Абітурієнт поверхово володіє умінням міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту запитання. Абітурієнт демонструє формальність у відповідях. Знання класичних та сучасних теорій є уривчастим, недостатній рівень логіки й послідовності у відповідях. Абітурієнт допускає 2-3 помилки при використанні наукової термінології.	абітурієнт проаналізував причини виникнення ситуації, однак не зміг чітко сформулювати методи її вирішення.
140-169 балів	Достатній	виставляється при достатньому рівні обізнаності абітурієнта при відповіді на всі тестові питання. У відповідях на питання білету допускаються деякі неточності або помилки не принципового характеру. Абітурієнт	питання розгорнуто в цілому правильно, але наявні окремі неточності у визначенні методів розв'язання проблемної ситуації.

		демонструє розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення абітурієнта логічно розмірковувати при відповіді на питання білета. Абітурієнт демонструє розуміння матеріалу, знайомство з основною науковою літературою. В цілому, абітурієнт демонструє знання основного матеріалу питань. Абітурієнт допускає 1-2 незначні помилки при використанні наукової термінології.	
170-200 балів	Високий	виставляється при наявності повної, змістової відповіді на всі тестові питання, представлені у варіанті. Абітурієнт дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету. Його відповіді свідчать про розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них. Абітурієнт демонструє знання матеріалу, його розуміння, логічно викладає відповіді на запитання. При відповіді демонструє знання класичних та сучасних психологічних теорій, знайомство з літературою з означених питань, а саме місце визначення в питанні поняття у системі психологічних знань. Абітурієнт не допускає жодної помилки у використанні наукової термінології.	завдання вирішено правильно, відповідь розгорнута. Абітурієнт показав розвинуті уміння аналізувати, обґрунтовувати, узагальнювати

Якщо абітурієнт під час вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 0 до 99 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М. П. Драгоманова.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Теоретичні знання повинні відповідати рівням засвоєних знань відповідно до виділених положень за такими основними блоками:

3.1. Методологія науки, її функції. Принципи наукової психології.

Тема 1. Методологія та методи психолого-педагогічного дослідження.

Поняття методології у сучасній науці, її функції. Рівні методології. Поняття про методи і методики психолого-педагогічного дослідження. Класифікація методів наукового дослідження. Особистісно-орієнтований, діяльнісний та системний підходи як методологічна основа психолого-педагогічного дослідження у вітчизняній психології.

Тема 2. Методологічні принципи наукової психології.

Принцип детермінізму, його характеристика. Принцип історизму. Принцип єдності свідомості і діяльності. Принцип розвитку. Принцип об'єктивності вивчення психічних явищ. Принцип єдності біологічного і соціального.

Тема 3. Методи дослідження в психології

Основні етапи психологічного дослідження. Об'єкт і предмет дослідження, гіпотеза, вибірка. Класифікація методів наукового дослідження.

Характеристика методів: організаційних (порівняльних, лонгітюдних, комплексних), емпіричних (основних і допоміжних, експериментальних та неекспериментальних, діагностичних), інтерпретаційних (генетичного і структурного), методів кількісної та якісної обробки даних (методів математичної обробки).

3.2. Загальна психологія.

Тема 1. Предмет психології

Визначення психології як науки. Зміна і розширення предмета психології з давніх часів до наших днів, доповнення її теоріями і методами інших наук. Поділ психічних явищ на процеси, властивості та стани. Поведінка і діяльність як предмет психології. Поняття про психіку, її функції.

Тема 2. Етапи розвитку психіки

Рефлекторна природа психіки. Особливості психічного відображення. Функції психіки. Мозок і психіка. Розвиток психіки тварин. Виникнення психічного відображення. Механізми відображувальної діяльності на різних стадіях розвитку психіки. Відмінності психіки людини від психіки тварин.

Тема 3. Свідомість та самосвідомість особистості

Свідомість як форма відображення людиною дійсності. Структура свідомості. Свідоме та несвідоме. Несвідоме, його прояв у психічних процесах, властивостях та станах людини. Біологічні передумови виникнення свідомості людини. Самосвідомість особистості. Я-концепція та образ «Я». Самооцінка, її структура та основні параметри. Самооцінка та рівень домагань.

Тема 4. Пізнавальні психічні процеси

Поняття про відчуття. Значення відчуттів в житті людини. Аналізатори як органи відчуттів, їх будова та функції. Класифікація відчуттів. Властивості відчуттів. Чутливість та її вимір. Абсолютний та відносний поріг відчуттів. Адаптація та сенсibiliзація органів чуття. Синестезія. Поняття про сприймання, відмінність сприймання від відчуттів, їх взаємозв'язок. Основні властивості сприймання: предметність, константність, цілісність, структурність. Фігура та фон сприймання. Спрямованість особистості та сприймання, аперцепція. Класифікація та види сприймання. Ілюзії зорового сприймання. Сприймання простору, руху та часу. Поняття про мислення як вищу форму пізнавальної діяльності. Характеристика розумових дій. Розумові операції: аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, абстракція. Логічні форми мислення – судження та умовиводи, їх види. Поняття, види понять. Мислення як процес постановки та розв'язання задач. Види мислення: наочно-дійове, наочно-образне та понятійне. Індивідуальні особливості мислення. Теорії мислення. Поняття про пам'ять. Значення пам'яті в житті та діяльності людини. Види пам'яті та принципи їх класифікації. Теорії і закони пам'яті людини. Процеси і закономірності пам'яті. Класифікація і види пам'яті. Поняття про увагу. Значення уваги в житті людини. Психологічні теорії уваги. Функції уваги. Види уваги. Властивості уваги:

вибірковість, зосередженість, сталість, обсяг, розподіл, переключення. Поняття про уяву як вищий пізнавальний процес. Фізіологічна основа уяви. Роль уяви у різних видах творчості. Основні функції уяви. Прийоми (способи) створення образів уяви. Класифікація та види уяви. Аналітико-синтетичний характер процесів уяви. Мрія, фантазія, ілюзія, сновидіння, галюцинації.

Тема 5. Емоційно-вольові психічні процеси

Поняття про емоції та почуття. Значення емоцій та почуттів в житті людини. Функції емоцій і почуттів. Види емоцій та почуттів. Властивості емоцій. Форми переживання емоцій і почуттів. Емоційні стани. Вищі почуття особистості. Розвиток і виховання культури емоцій і почуттів. Поняття про волю. Ознаки вольової поведінки. Теорії волі. Вольова регуляція поведінки. Характеристика вольової дії. Структура простої та складної вольової дії. Локалізація вольового контролю. Класифікація основних вольових якостей особистості. Розвиток та виховання вольової активності.

Тема 6: Психічні стани. Поняття психічного стану. Структура психічних станів. Властивості психічних станів. Класифікація психічних станів. Типові й специфічні стани психіки.

Тема 7: Психічні властивості.

Властивості особистості. Спрямованість особистості. Поняття про здібності. Здібності та діяльність. Здібності та задатки. Природні і соціальні передумови здібностей. Кількісна та якісна характеристика здібностей. Загальні та спеціальні здібності. Структура здібностей. Формування та розвиток здібностей. Взаємозв'язок та взаємна компенсація різних здібностей. Поняття обдарованості. Психологічна характеристика обдарованої дитини. Загальна характеристика темпераменту. Фізіологічна основа темпераменту. Психічні якості, що характеризують темперамент. Типологія темпераментів: сангвінічний, холеричний, флегматичний, меланхолійний. Поняття індивідуального стилю діяльності. Зв'язок темпераменту та індивідуального стилю діяльності. Поняття про характер. Фізіологічна основа характеру. Характер та темперамент людини. Структура характеру. Риси характеру та закономірні зв'язки між ними. Місце характеру в загальній структурі особистості. Характер та захисні механізми. Акцентуації характеру. Акцентуовані типи характерів за К. Леонгардом. Типологія акцентуацій характеру підлітків за А.Е. Лічко.

Тема 8. Психологічна характеристика діяльності

Поведінка і діяльність як предмет психологічної науки. Поняття про діяльність як прояв фізичної і психічної активності. Діяльність як фактор психічного розвитку індивіда і формування особистості. Основні види людської діяльності. Зміст і структура діяльності. Потреби як джерело активності особистості. Мотиви діяльності. Поняття індивідуального стилю діяльності. Зв'язок темпераменту та індивідуального стилю діяльності. Головні відмінності людської діяльності від активності тварини. Дії, їх види та структура. Основні види діяльності особистості: гра, учіння, праця.

Тема 9. Психологія особистості

Поняття про особистість. Індивід, особистість та індивідуальність. Індивідні та особистісні якості людини. Соціально-психологічна природа особистості. Теорії особистості. Структура особистості. Свідоме і несвідоме в структурі особистості. Поняття про інтеріоризацію та екстеріоризацію. Установки та прагнення. Ідеали, переконання, світогляд особистості. Самоактуалізуюча особистість. Зрілість особистості, основні її критерії. Соціалізація особистості. Зміст, механізми та інститути соціалізації людини. Соціокультурні та психологічні чинники духовного розвитку людства та особистості.

3.3. Вікова та педагогічна психологія.

Тема 1. Вікова та педагогічна психологія як галузь психологічної науки.

Предмет вікової психології. Теоретичні та практичні завдання вікової та педагогічної психології. Основні розділи вікової психології. Структура педагогічної психології.

Тема 2. Психічний розвиток та навчання

Поняття про психічний розвиток. Внутрішні і зовнішні умови психічного розвитку, їх взаємозв'язок. Соціальне середовище як умова і джерело психічного розвитку і формування особистості. Рушійні сили психічного розвитку. Закономірності психічного розвитку. Поняття про сензитивні періоди розвитку. Діяльність як фактор психічного розвитку індивіда і формування особистості. Психічна активність дитини як необхідна умова її розвитку. Діалектичний взаємозв'язок навчання, виховання та психічного розвитку. Поняття про рівень актуального розвитку та про зону найближчого розвитку. Прийоми вивчення зони найближчого розвитку. Теорії психічного розвитку. Теорія інтелектуального розвитку Ж.Піаже. Динамічна концепція сексуального розвитку З. Фрейда. Епігенетична теорія розвитку особистості Е. Еріксона. Соціально-когнітивна теорія А.Бандури.

Тема 3. Проблема періодизації психічного розвитку

Проблема вікової періодизації психічного розвитку особистості. Критерії періодизації вікового розвитку. Поняття про психологічний вік. Стабільні періоди і кризи. Соціальна ситуація розвитку. Положення про провідний вид діяльності у психічному розвитку. Основні психічні новоутворення віку. Періодизація психічного розвитку за Д.Б. Ельконіним.

Тема 4. Психологія дитинства

Психічний розвиток немовляти. Криза новонародженості. Новоутворення періоду немовляти та їх характеристика. Безумовні рефлексії і перші умовні рефлексії дитини. Комплекс поживлення як перша соціальна реакція. Соціальна ситуація розвитку. Емоційна депривація. Характеристика синдрому шпитальності. Психічний розвиток дитини немовлячого віку. Основні досягнення дитини першого року життя. Криза першого року життя. Соціальна ситуація розвитку дитини раннього віку. Провідна діяльність дітей раннього віку та розвиток їх пізнавальних психічних процесів та психоемоційної сфери. Передумови розвитку особистості. Особливості перших уявлень про себе. Криза 3-х років. Психологічні новоутворення дошкільника та їх характеристика. Провідна діяльність дитини дошкільного віку. Гра, її види, форми і розвиток у дошкільному віці. Криза 7-ми років життя, її симптоматика. Готовність дошкільника до шкільного навчання. Провідна діяльність молодшого школяра. Структура навчальної діяльності. Соціальна ситуація розвитку молодшого школяра. Розвиток психоемоційної сфери особистості у молодшому шкільному віці. Новоутворення молодшого шкільного віку. Індивідуальні особливості психічного розвитку молодшого школяра і психологічні основи індивідуального підходу в навчально-виховній роботі.

Тема 5. Психологія підліткового та юнацького віку

Загальна характеристика психічного і особистісного розвитку підлітка. Провідна діяльність дітей підліткового віку та її вплив на психічний розвиток. Соціальна ситуація розвитку підлітка. Психологічні новоутворення підліткового віку. Особливості спілкування підлітка з батьками, вчителями, однолітками. Формування та розвиток особистості підлітка. Характеристика психічних новоутворень школярів підліткового віку. Криза підліткового віку. Поведінкові реакції важких підлітків. Девіантна і делінквентна поведінка підлітків. Загальна характеристика раннього юнацького віку. Соціальна ситуація розвитку старшокласника. Проблема провідної діяльності в юнацькому віці. Новоутворення раннього юнацького віку. Особливості спілкування у ранній юності. Професійне самовизначення. Соціальне і моральне смовизначення в юнацькому віці. Формування переконань та ідеалів. Розвиток самосвідомості та відкриття «Я» в юнацькому віці. Загальні особливості зрілої юності. Соціальна ситуація розвитку в період зрілої юності. Розвиток самосвідомості в зрілому юнацькому віці.

Тема 6. Психологія дорослості

Загальна характеристика періоду ранньої дорослості. Загальна характеристика періоду середньої дорослості. Вікові кризи періоду дорослості. Розвиток психічних процесів в період дорослості. Характеристика психосоціального розвитку дорослого. Когнітивні зміни в зрілості. «Згорання на роботі», досягнення вершини професійної і суспільної кар'єри. Криза середини життя. Синдром «покинутого гнізда». Психосоціальний розвиток людей літнього віку. Генеза психічних процесів особистості в старості. Поняття психологічної готовності до старості. Когнітивні зміни в процесі старіння. Властивості мудрості.

Тема 7. Психологія навчання і виховання.

Психологічне поняття про навчання. Навчання і розвиток. Поняття про навчіння. Учіння як процес і як діяльність. Характеристика відмінностей між здібностями, знаннями, уміннями та навичками. Провідна роль навчання в психічному розвитку дитини. Цілі і завдання психології виховання. Рушійні сили та джерела становлення і розвитку особистості. Поняття і критерії вихованості особистості. Індивідуальний підхід до дитини в процесі виховання. Психологічне визначення вчинку. Виховання і самовиховання.

3.4. Соціальна психологія

Тема 1. Предмет, об'єкт та методи дослідження у соціальній психології.

Сутність, структура та функції соціальної психології. Предмет та завдання соціальної психології. Методологія, методика та методи соціальної психології. Активні соціально-психологічні методи: соціометрія, референтометрія та соціально-психологічні тренінги.

Тема 2. Психологія спілкування.

Поняття спілкування в соціальній психології. Структура, види, функції та форми спілкування. Засоби та сторони спілкування. Види комунікації. Особливості вербальної та невербальної комунікації. Бар'єри комунікативної взаємодії. Поняття соціальної перцепції, її зміст та функції. Механізми сприйняття людини людиною: ідентифікація, рефлексія, стереотипізація. Культура та манера спілкування. Взаємний вплив людей в процесі міжособистісного спілкування. Види психологічного впливу.

Тема 3. Конфлікти

Поняття конфлікту в соціальній психології. Причини та типи конфліктів. Психологічна структура конфлікту. Стратегії поведінки учасників конфлікту. Фази конфлікту: латентна, демонстративна, агресивна, батальна.

Тема 4. Група і колектив

Поняття про групи, їх характеристика. Класифікація і різновиди груп. Соціометрична картина внутрішньогрупових взаємодій. Велика і мала групи. Соціальна структура та функції малої групи. Характеристика групових норм. Колектив як група вищого рівня розвитку. Особливості впливу групи на особистість – позитивний та негативний. Фази розвитку групи. Соціально-психологічні явища в малих групах. Явище конформізму. Механізми групової динаміки. Групова згуртованість. Позиція, статус, внутрішня установка та роль особистості в групі. Статусно-рольові характеристики особистості. Проблема лідерства та керівництва в групах. Стилі лідерства: авторитарний, демократичний та ліберальний.

3.5. Психодіагностика

Тема 1. Предмет, об'єкт та методи психодіагностики

Психодіагностика як наука і практична діяльність. Поняття психодіагностичного методу, його особливість у порівнянні з традиційними дослідницькими методами. Класифікація методів психодіагностики. Конкретизація психодіагностичного методу в основних діагностичних підходах: об'єктивному, суб'єктивному, проективному. Характеристика тесту як інструменту

психодіагностичного обстеження. Класифікації видів тестів. Комп'ютеризовані та комп'ютерні тести.

Тема 2. Основні психометричні характеристики психодіагностичної методики

Поняття диференційної психометрики. Надійність тесту. Валідність методики. Основні види валідності та методи їх визначення. Репрезентативність тестових норм. Поняття стандартизації в психодіагностиці. Переведення первинних оцінок в шкальні оцінки. Основні види шкальних оцінок. Проблема забезпечення достовірності даних процедур стандартизованого самозвіту.

Тема 3. Конструювання психодіагностичних методик та проведення психодіагностичного обстеження особистості

Поняття тесту. Види тестів. Стандартизація тесту. Тестові задачі, їх типи. Рациональна і емпірична стратегії конструювання психодіагностичної методики. основні етапи конструювання. Формулювання пунктів опитувальника, запобігання впливу установок на відповідь та зміст завдань. Зміст завдань, основні типи завдань за формою. Вимірювальні шкали: поняття, класифікація. Нормативне, критеріальне, іспативне вимірювання в психодіагностиці. Розрізнення діагностичного обстеження та діагностичного дослідження. Основні етапи психодіагностичного обстеження. Індивідуальне та групове психодіагностичне обстеження, скринінг. Встановлення контакту як особлива комунікативна діяльність психодіагноста. Отримання психодіагностичної інформації у роботі психодіагноста. Типи діагностичних норм для оцінки результатів тестування. Основні професійно-етичні принципи в психодіагностиці. Аналіз отриманих результатів психодіагностичного обстеження: констатація наявності (відсутності) певної ознаки чи рівня її розвитку. Прогноз як компонент діагнозу.

Тема 4. Об'єктивний підхід.

Характеристика об'єктивного підходу до обстеження особистості. Діагностика загальних інтелектуальних здібностей. Підходи до визначення структури інтелекту та обумовлені ними особливості методик діагностики інтелекту: монофакторні теорії (Ч.Спірмен), мультифакторні теорії (Л.Терстоун, Д.Гілфорд), ієрархічні теорії (П.Вернон, Д.Векслер, Р.Кеттелл), модель структури інтелекту Г.Айзенка. Загальна характеристика методик діагностики інтелекту. Основні напрями дослідження й виміру креативності: особистісний та пізнавальний. Загальна характеристика методик діагностики креативності.

Тема 5. Суб'єктивний підхід.

Суб'єктивний психодіагностичний інструментарій. Номотетичний та ідіографічний підходи до дослідження особистості. Теорії особистості та психологічна діагностика. Особистісні опитувальники. Психодіагностика рис та типів особистості. Психодіагностика індивідуальної свідомості. Самосвідомість як об'єкт психодіагностики. Психодіагностика самооцінки особистості. Психодіагностика рівня домагань особистості. Психодіагностика рівня суб'єктивного контролю особистості. Загальна характеристика методик діагностики мотивів особистості. Мотиваційні явища як об'єкт психодіагностики. Індикатори мотивації. Психодіагностика ціннісних орієнтацій особистості. Специфіка дослідження проявів психіки як психічних станів, процесів та властивостей. Психічний стан як об'єкт психодіагностики. Основні методи дослідження психічних станів, їх характеристика.

Тема 6. Проективний підхід до дослідження особистості

Теоретичне обґрунтування проективного підходу до дослідження особистості. Загальна характеристика проективних методик. Характерні ознаки проективних методик. Класифікація проективних методик. Характеристика проективних методик: ТАТ, САТ, тест малюнкової фрустрації С. Розенцвейга, експресивні методики (малюнок людини, «Будинок-Дерево-Людина» та ін.); проективне використання кольору (тест М. Люшера та ін.); тест «Незавершені речення» тощо.

Тема 7. Психодіагностика міжособистісних відносин

Систематизація методик діагностики міжособистісних відносин за різними критеріями: об'єкт і предмет дослідження, задачі дослідження, структурні особливості методик. Методи вивчення малих груп та колективів.

3.6. Основи психоконсультації та психокорекції

Тема 1. Види діяльності практичного психолога

Просвітницька і профілактична робота. Психологічне консультування. Індивідуальна та групова психологічна корекція. Індивідуальна та групова психотерапія. Психологічна реабілітація. Психологічна технологія як цілісна методична система, сукупність діагностичної, інтерпретаційної (пояснювальної) та корекційної складових.

Тема 2. Мета, предмет, завдання, принципи та види психологічного консультування

Місце психоконсультації у практичній діяльності психолога. Галузі застосування психоконсультації. Взаємозв'язок із психологічною допомогою, психокорекцією та психотерапією. Узагальнена модель психологічного консультування. Форми психологічного консультування. Поняття про психологічну проблему та принципи консультування. Принцип активності суб'єкта психоконсультації. Принцип комплексного підходу до суб'єкта психоконсультації. Принцип добровільності участі у психоконсультації. Принцип індивідуального підходу. Принцип конфіденційності консультативної інформації. Принцип персональної відповідальності. Види психоконсультації та їх особливості. Специфіка консультування за кількістю клієнтів. Особливості консультування за часом та за використовуваними методами. Специфіка психоконсультації за напрямом психокорекційної роботи.

Тема 3. Етика психоконсультації. Модель фахівця

Професійно-етичний кодекс психолога-консультанта України. Обов'язки психоконсультанта. Особистісні вимоги до особистості практичного психолога. Професійні якості ефективного психолога-консультанта. Вміння активно слухати. Вміння бачити клієнта. Когнітивні та рефлексивні вимоги до консультанта. Помилки психолога у консультативній взаємодії. Ознаки професійного вигорання психолога-консультанта та супервізія у його діяльності.

Тема 4. Процес психоконсультативної роботи: етапи та особливості

Схема процесу психоконсультації. Створення клімату, що забезпечує успіх психоконсультації. Етапи психоконсультативної взаємодії психолога з клієнтом. Специфіка діагностичного етапу психологічного консультування: візуальні інформаційні маркери, психосоматичні реакції клієнта та психологічні ключі. Специфіка діагностичного етапу психологічного консультування: постановка та перевірка консультативних гіпотез. Корекційний вплив та завершення консультативної сесії. Методика організації зустрічі та встановлення продуктивних взаємин клієнта з консультантом. Бесіда як основний метод отримання психологічної інформації й надання психологічної допомоги. Прийоми та методи психологічного впливу в ході бесіди. Техніки та прийоми ведення психологічної бесіди. Техніки корекційного впливу на клієнта у психологічному консультуванні. Психоконсультативний контакт. Структура скарги клієнта та типові запити у психологічному консультуванні. Особливості інтимно-особистісного та сімейного консультування. Особливості віково-психологічного та ділового консультування. Дитяча нервова поведінка як запит психокорекції. Види дитячої нервовості.

Тема 5. Структура психокорекційної роботи, основні складові та їх відмінності. Психокорекційна програма

Поняття про психокорекцію. Мета, предмет та завдання. Принципи психокорекційної роботи. Види психокорекції. Індивідуальна психокорекція, її особливості та обмеження. Особливості використання групової психокорекції. Структура психокорекційної роботи: стадії (етапи)

психокорекції та їх основні методи, що використовуються. Ігротерапія як метод психокорекції. Основні психологічні механізми корекційного впливу гри. Арттерапія як метод психокорекції. Малюнок терапія, особливості інтерпретації дитячого малюнку. Казкотерапія як метод психокорекції. Основні прийоми роботи з казкою. Музикотерапія як метод психокорекції. Види музикотерапії. Особливості та структура психокорекційної програми як базового і технологічно необхідного засобу психокорекційної роботи. Вимоги до складання психокорекційної програми, її зміст та структура. Особливості типових і індивідуальних програм психокорекційної роботи.

3.7. Основи психотерапії

Тема 1. Психотерапія як об'єкт наукового дослідження та як практична діяльність.

Поняття психотерапії. Ефективність психотерапії. Предмет, методи і види психотерапії. Специфіка і види психотерапевтичного втручання. Фази психотерапевтичного процесу. Психотерапевтичний процес у руслі аналізу Е. Берна.

Тема 2. Аналітичні напрями психотерапії

Психодинамічний напрямок в психотерапії. Психоаналіз З.Фрейда. Аналітична психотерапія К.Юнга. Індивідуальна психотерапія А.Адлера. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма. Характерологічний аналіз К.Хорні.

Тема 3. Поведінкові напрями психотерапії

Поведінкова психотерапія. Когнітивно-біхевіоральна психотерапія. Когнітивна психотерапія А.Бека. Раціонально-емотивна терапія А.Еліса.

Тема 4. Екзистенційно-гуманістичні напрями в психотерапії

Логотерапія В.Франкла. Терапія центрована на клієнті К. Роджерса. Гештальттерапія Ф.Перлза. Позитивна психотерапія Н.Пезешкіана.

- 4. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.**

На факультеті наявні умови для забезпечення навчання таких осіб

5. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

Факультет психології

Ступень «Магістр»

Галузь знань: 053 «Соціально-поведінкові науки»

Спеціальність: «Психологія»

На базі ступеня/ОКР: бакалавр/спеціаліст

**Вступне фахове
випробування**

Екзаменаційний білет №

1. Методологія, методика та методи загальної психології. Етапи психологічного дослідження.
2. Структура скарги клієнта та типові запити у психологічному консультуванні.
3. Нормативне, критеріальне, іпсативне вимірювання в психодіагностиці.

Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ імені М. П. Драгоманова

Протокол № 4 від « 13 » травня 2022 р.

Голова фахової комісії

Підпис /

Булах Ірина Сергіївна /

а. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамова Г.С. Практическая психология Учебник для студентов вузов / Г.С.Абрамова. – Изд 6-е., перераб. и доп. – М: Академический Проект, 2001. – 480 с.
2. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование. / А. Анастаси, С.Урбина – 7-е изд. – СПб.: Питер, 2007. – 688 с.: ил. – (Серия «Мастера психологии»).
3. Ануфриева Н. М., Зелинская Т. Я, Зелинский Н. Е. Социальная психология: Курс лекций / Н. М. Ануфриева, Т. Я. Зелинская, Н. Е. Зелинский. – 3-е изд., перераб. и доп. – К: МАУП, 2000. – 136 с.
4. Бондаренко, О. Ф. Психологічна допомога особистості : Навч. посібник для вузів / О. Ф. Бондаренко. – Х. : Фоліо, 1996. – 237 с.
5. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку: навч. посіб. / І. Д. Бех. – К.: Академвидав, 2012. – 256 с. – (Серія «Альма-матер»).
6. Булах І.С. Психологія особистісного зростання підлітка. / І.С. Булах. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2003. – 340с.
7. Булах І.С. Розвиток моральної самосвідомості особистості підлітка (соціально-психологічний тренінг): навчально-методичний посібник / І.С. Булах, Ю.А.Алексеева. – Київ, 2003. – 73 с.
8. Бушуева, Т.В. Психодіагностика: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Т. В. Бушуева. – Київ; Ніжин: Видавець Лисенко М. М., 2016. – 504 с.
9. Булах І.С. Консультативна психологія: підручник / І.С.Булах, В.У.Кузьменко, Е.О.Помиткін [та ін.], друге видання: – Вінниця: ТОВ «Нілан - ЛТД», 2015. – 484 с.
10. Бурлачук Л.Ф. Психотерапия: Учебник для вузов / Л.Ф. Бурлачук, А.С. Кочарян, М.Е. Жидко.– СПб. : Питер, 2003.– 432 с.
11. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика. / Л.Ф. Бурлачук. – СПб.: 2006 – 351 с
12. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: Навчальний посібник. / С.В. Васьківська. – К.: Четверта хвиля, 2004. – 256 с.
13. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л.В.Долинська та ін. – К: Каравела, 2012. – 424 с.
14. Галян І. М. Психодіагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І. М. Галян. – К.: Академвидав, 2009. – 464 с.
15. Глива Є. Вступ до психотерапії / Є. Глива. – Кондор, Острозька академія, 2004. – 530 с.
16. Горностаї П. П. Консультативная психология: Теория и практика проблемного подхода / П. П. Горностаї. – Киев: Ника-Центр, 2018. – 400 с.
17. Дуткевич Т. Дитяча психологія. Практикум / Т.Дуткевич. – Київ: КНТ, 2019. – 204 с.
18. Дуткевич Т. Теорія і практика розвивально-корекційної роботи психолога / Т.Дуткевич. – Київ: КНТ, 2019. – 266 с.
19. Елисеєв О.П. Практикум по психологи личности. / О.П. Елисеєв. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2006. – 512 с.
20. Ершов А.А. Взгляд психолога на активность человека. / А.А. Ершов. – М.: Луч, 1991. – 157 с.
21. Эфимова Н. Основы общей психологии. Учебник. / Н. Эфимова. – Форум, 2020. – 288 с.
22. Загальна психологія. / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 704 с.
23. Загальна психологія: практикум: навчальний посібник / Волошина В. В., Долинська Л. В., Ставицька С. О., Темрук О. В. Київ: Каравела, 2018. – 279 с.
24. Засекіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособове спілкування / Л.В. Засекіна, Т.В. Пастрик. – Медицина, 2018. – 216 с.
25. Зубалий Н.П. Основы психотерапии: Учебное пособие / Зубалий Н.П., Левочкина А. М. – К.: МАУП, 2001. – 160 с.
26. Ільїна Н. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях / Н.Ільїна. – Університетська книга, 2018. – 239 с.
27. Калина Н.Ф. Основы психотерапии. / Н.Ф. Калина– М.: Реал-бук; К.: Ваклер, 1997. – 172 с.

28. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія. Підручник. / М.Н.Корнев, А. Б. Коваленко. – К, 2006. – 304 с.
29. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования / Кочюнас Р. – М.: Академический проект, 1999. – 240 с.
30. Крайг Грэйс. Психология развития./ Грэйс Крайг, Дон Бокум – Санкт-Петербург: Питер, 2019. – 994 с.
31. Кузікова С. Теорія і практика вікової психокорекції / С. Кузікова. – Університетська книга, 2019. – 384 с.
32. Кузьменко В.У. Зміст та організація роботи психолога дошкільного закладу: Методичні матеріали. / В.У. Кузьменко. – К.: Навчальні посібники, 1997. – 40 с.
33. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості: Навчальний посібник / Ліфарєва Н.В. – Київ: Центр навч. літератури, 2003.– 240 с.
34. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія: Практикум: Навч. посібник. / Т.М.Лисянська. – К, Каравела, 2009. – 224 с.
35. М'ясоїд П. А. Загальна психологія: навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл / П. А. М'ясоїд. – К.: Вища школа, 2004. – 487 с.
36. Маклаков А. Г. Общая психология: Учебник для вузов./ А. Г. Маклаков. – СПб.:Питер, 2011. – 583 с.
37. Мітіна С. Психологія особистості / С.Мітіна. – Ліра-К, 2020. – 274 с.
38. Мэй Р. Искусство психологического консультирования / Пер. с англ.Т.К.Кругловой. – М.: Независимая фирма «Класс», 1994. – 144 с.
39. Немов Р.С. Психология: Учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений: В 3 кн. / Р.С. Немов. – 4-е изд. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003.
40. Немов Р.С. Основы психологического консультирования: Учеб. для студ. педвузов. / Р.С. Немов. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – 394 с.
41. Обухова, Л. Ф. Возрастная психология : учебник для бакалавров / Л. Ф. Обухова. – Москва: Издательство Юрайт, 2013. – 460 с.
42. Общая психодигностика / Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина. – СПб.: Речь, 2000. – 440 с.
43. Опанасенко Л.А. Основы психологічного консультування: у схемах і таблицях / Л.А. Опанасенко – Миколаїв: Іліон, 2019. – 134 с.
44. Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов вузов. / А.А. Осипова– М.: ТЦ «Сфера», 2002. – 510 с.
45. Основы психології: Підручник / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 1999. – 632 с.
46. Основы психологічного консультування (лекційний курс): навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Практична психологія» / уклад. Б. А. Якимчук, І. П. Якимчук. – Умань: ПП Жовтий О. О., 2013. – 204 с.
47. Основы психотерапії: навч. посіб / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна. Вид. 3-тє. – Луцьк: Вежа-Друк, 2017. – 420 с.
48. Основы психодиагностики. Учебное пособие для студентов педвузов. / Под ред. А.Г.Шмелева. – Москва, Ростов-на-Дону: Феникс, 1996. – 544 с.
49. Панок В.Г. Прикладна психологія. Теоретичні проблеми: монографія / В.Г.Панок. – Київ: Ніка-Центр, 2017. – 188 с.
50. Писоцький В., Горянська А. Психічний розвиток та формування особистості в онтогенезі / В. Писоцький, А. Горянська. – Київ: КНТ, 2019. – 144 с.
51. Поліщук В.М. Вікова і педагогічна психологія / В.М.Поліщук. – Суми: Університетська книга, 2017. – 352 с.
52. Поліщук В.М. Соціальна психологія / В.М.Поліщук. – Суми: Університетська книга, 2019. – 217 с.
53. Поліщук С.А. Методичний довідник з психодіагностики / С.А. Поліщук. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 458 с.
54. Постоловський С., Тихомирова Є. Конфліктологія та теорія переговорів / С.Постоловський, Є.Тихомирова. – Суми: Університетська книга, 2017. – 240 с.

55. Потоцька Ю. Консультування. Соціально-педагогічний аспект / Ю.Потоцька. – Шкільний світ, 2019. – 112 с.
56. Практикум із соціальної психології. Навч. метод, посібник / Л.В. Долинська, К. Абрамян, О. Артемчук та ін. – К, 2001. – 155 с.
57. Психология человека от рождения до смерти / под.ред. А.А.Реана. – СПб.: пройм-ЕВРОЗНАК, 2006. – 651 с.
58. Приходько Ю.О. Дитяча психологія: нариси становлення та розвитку: Навч. посіб./ Ю.О.Приходько. –2-е вид., доп. – К.: Міленіум, 2004. – 192 с.
59. Приходько Ю. О. Практична психологія: Введення у професію. Навч. посібник. – 2-е вид. – К.: Каравела, 2010. – 232 с.
60. Психодіагностика. Психологічний практикум: навч. посіб. / О. П. Баклицька, І.О. Баклицький, Р. І. Сірко, В. І. Слободяник. – Львів: Сполом, 2015. – 464 с.
61. Психология. Словарь / Под ред. А. В. Петровского и М. Г. Ярошевского. – 2-е изд., испр. и доп. — М.: Политиздат, 1990. — 494 с.
62. Психотерапевтическая энциклопедия / ред. Б. Д. Карвасарский. – СПб: Питер, 1999. – 743 с. –(Мастера психологии)
63. Романин А.Н. Основы психотерапии: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. / А.Н. Романин. – М.: Издательский центр «Академия», 1999. – 208 с.
64. Савчин М.В.. Вікова психологія: навч посіб. / М.В.Савчин, Л.П.Василенко. – 2-ге вид., доповн. – К.: Академвидав, 2011. – 384 с.
65. Савчин М.В. Загальна психологія: навч. посіб. / М.В.Савчин. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
66. Слюсаревський М., Хазратова Н. Соціальна психологія / М.Слюсаревський, Н.Хазратова – Львів: Львівська політехніка, 2019. – 352 с.
67. Собчик Л. Н. Введение в психологию индивидуальности: Теория и практика психодигностики. – М.: Ин-т прикладной психологии, 1998. – 512 с.
68. Соціальна психологія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Л. С. Орбан. У 2-х книгах – Київ: Либідь, 2004. – 576 с.
69. Ставицька С.О., Волошина В.В. Соціальна психологія: Практикум: Навч. посібник. / С.О.Ставицька, В.В. Волошина – К.: Каравела, 2019. – 319 с.
70. Таланов В.Л. Справочник практического психолога / В.Л.Таланов, И.Г.Малкина-Пых. – СПб. М.:ЭКСМО,2003. – 928 с.
71. Хомич Г.О., Ткач Р.М. Основы психологического консультирования: Навч. посіб./ Г.О.Хомич, Р.М. Ткач. – К.:МАУП, 2004. – 152 с.
72. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник / Ю.М. Чала, А.М. Шахрайчук. – Харків: НТУ «ХП», 2018. – 246 с
73. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навчальний посібник / І. М. Цимбалюк— К: ВД «Професіонал», 2005. — 656 с.
74. Шевандрин Н.И. Психодиагностика, коррекция и развитие личности. – М.: ВЛАДОС, 1998. – 507 с.